

Sancti Hieronymi Stridoniensis Operum, Tomi ...

In quo ipsi adscripta haec continentur: Commentarii in Iob. Commentarii in Prouerbia Salomonis. Homiliae quatuor Origenis in Canticum canticorum.

Commentarii in omnes Pauli Apostoli Epistolas. Quae omnia ad fidem vetustissimorum exemplarium multis mendis sublatis correcta sunt ... Qui autem horum ...

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1616

Commentarii In Epistolam Ad Philippenses.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75132)

COMMENTARIUM IN EPI-
STOLOM AD PHILIPPENSES.

CAPVT I.

IN EPISTOLAM AD
PHILIPPENSES.

CAPVT I.

Aulus & Timotheus serui Iesu Christi. Ambo serui, non ambo Apostoli. Omnis enim

Apostolus seruus, non omnis autem seruus Apostolus.

b ¶ Et omnibus sanctis in Christo Iesu, &c.] Quia nemo sine Christo sanctus est, & sanctis non omnibus. Philippensibus etiam paganis.

c ¶ Cum omnibus episcopis & diaconibus, &c.] Hic episcopos presbyteros intelligimus: non enim in vna vrbe plures episcopi esse possunt, sed etiam hoc in Apostolorum Actibus habetur.

d ¶ Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri.] Bonorum memoriam cum gratiarum actione celebrat.

e ¶ Semper in orationibus meis.] Ostendit circa eos dilectionem suam, pro quibus semper orat.

f ¶ Pro omnibus vobis.] Quia omnes tales estis.

g ¶ Cum gaudio deprecationem faciens.] Non in peccati alicuius tristitia vel mœreore.

h ¶ Super communicatione vestra in euangelio.] Quia mihi communicatis in euangelio prædicando.

i ¶ A prima die vsque nunc.] Ab initio fidei vestra deprecor vt perseveretis: siue quod communicatis ab initio prædicando.

k ¶ Confidens in hoc ipsum.] Cōfido me impetrare.

l ¶ Quia qui cepit in vobis opus bonum.] Cœpit doctrinam siue gratiam scientiæ largiendo.

m ¶ Perficiet.] Perficiendo quod docti fuerint vt doceant.

n ¶ Vsque in diem Iesu Christi.] Vsque ad diem, quo de corpore recedebat. Ex quo iam ad domini vnusquisque seruatur aduentum.

o ¶ Sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus vobis.] Charitas enim omnia sperat.

p ¶ Eo quod habeam vos in corde, &c.] Tantum vos diligo vt mihi memoriã vestri, nec hæc tribulatio, nec sollicitudo defensionis auferat.

q ¶ Et confirmatione euangelij.] Confirmatio euangelij, est cōstitans tolerantia prædicantis.

r ¶ Socios gaudij mei omnes vos esse.] Hoc sentio de vobis & credo: quia sicut meã tribulationis socij estis, ita eritis & gaudij sempiterni. Siue sic, scio vos ita euãgelio credidisse, vt etiam in tribulationibus meis pro eius defensione mecum pariter gaudeatis.

s ¶ Testis enim mihi est Deus, &c.] Siue esse eius in visceribus, siue ita vos desidero tanquam viscera Christi.

t ¶ Et hoc oro vt charitas vestra magis ac magis abundet.] Vt vos in eo quod habetis, amplius abundetis.

v ¶ In scientia & in omni sensu, &c.] Norandum quia facientibus adhuc scientiam deprecatur, vt synceres in omnibus esse valeant. Nemo enim æger an sanari possit agnoscit.

x ¶ Vt sitis synceres, &c.] Synceris materia est, quæ naturam suam seruat, nulla extrinsecus corruptione fucata, tale vitium semper in melius proficit non in peius.

y ¶ Repleti fructu iustitiæ, &c.] Non solum synceres ab omni corruptione sitis, sed etiam fructu iustitiæ abundetis, exemplo Christi: qui nõ modo malitiam non habet, sed etiam bono recondat.

z ¶ In gloriam & laudem Dei.] Vt gloriatur Deus in actibus vestris.

a ¶ Scire autem volo vos fratres, &c.] Hic consolatur eos de sua tribulatione: quia audierant eum vincum in vrbe Roma custodiri.

b ¶ Magis ad profectum, &c.] Non solum non obsunt, sed etiam proferunt, dũ manifestatur me nõ pro aliquo crimine, sed pro Christo omnia sustinere.

c ¶ Vt plures, &c.] Plures mea tribulatione conitantes effecti sunt, quã doctrina.

d ¶ Confidentes, &c.] Vinculorum meorum exemplo sunt incitati, dum me viderunt pro Christo libentissimè sustinere.

e ¶ Quidam quidem & propter inuidiam & contentionem.] Dum mihi apud credentes gloriam auferre se putant, ne solus mihi vindicare videar sciẽtiam prædicandi.

f ¶ Quidam autem & propter bonam, &c.] Alij etiã alios saluare volẽtes, hdeliter Christum annunciant.

g ¶ Quidam ex charitate.] Quidam verò ex mea charitate adiuuant me euangelium defendendo.

h ¶ Scientes quoniam in defensione euangelij, &c.] Non humanæ dilectionis affectu, sed quia sciunt me à Domino ad defendendum euangelium ordinatum.

i ¶ Quidam autem ex, &c.] Alij dolore prædicant ad me grauidum, quasi plures discipulos facientem, & doctrina mea, totum orbem implere conãtem, vt ex hoc saltem maior mihi cumuletur iniuria, vel pressura.

k ¶ Quid enim? dum omni modo, &c.] Odij vel inuidiæ.

l ¶ Siue per, &c.] Simplicis vel puræ prædicationis.

m ¶ Christus annuntietur, & in hoc gaudeo, &c.] Non mihi cure est quæ prædicet mente, dummodo quod cupio, Christi tamen omnibus innotescat, & à multis credatur, Quapropter & modò gaudeo, & in futuro gaudebo.

n ¶ Scio enim quia hoc, &c.] Quod mihi nocere putant, in salutem proueniet: quia non solum per verbum & passionem meam, sed etiam per odium Christi ecclesia augmentatur.

o ¶ Et subministrationem spiritus Iesu Christi.] Quia ad meam per omnia salutem gubernati.

p ¶ Secundum expectationem & spem meam.] Quia de omnibus his expecto & spero mercedem.

q ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

r ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

s ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

t ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

u ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

v ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

w ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

x ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

y ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

z ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

a ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

b ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

c ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

d ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

e ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

f ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

g ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

h ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

i ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

k ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

l ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

m ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

n ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

o ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

p ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

q ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

r ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

s ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

t ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

u ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

v ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

w ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

x ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

y ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

z ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

a ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

b ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

c ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

d ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

e ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

f ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

g ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

h ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

i ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

k ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

l ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

m ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

n ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

o ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

p ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

q ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

r ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

s ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

t ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

u ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

v ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

w ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

x ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

y ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

z ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

a ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

b ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

c ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

d ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

e ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

f ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

g ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

h ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

i ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

k ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

l ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

m ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

n ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

o ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

p ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

q ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

r ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

s ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

t ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

u ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

v ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

w ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

x ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

y ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

z ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

a ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

b ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

c ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

d ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

e ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

f ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

g ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

h ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

i ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

k ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

l ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

m ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

n ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

o ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

p ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

q ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

r ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

s ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

t ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

u ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

v ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

w ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

x ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

y ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

z ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

a ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

b ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

c ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

d ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

e ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

f ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

g ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

h ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

i ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

k ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

l ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

m ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

n ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

o ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

p ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

q ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

r ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

s ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

t ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

u ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

v ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

w ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

x ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

y ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

z ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

a ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

b ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

c ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

d ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

e ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

f ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

g ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

h ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

i ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

k ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

l ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

m ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

n ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

o ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

p ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

q ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

r ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

s ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

t ¶ Quia in nullo confundar.] Neque in vita, neque in morte,

u ¶ Quia in nullo confund

A

morte, neque in contumelijs, neque in opprobrijs, denique in nullo apostolus confundebatur. Nos in omnibus crubescimus, & in quo vituperamur ultra non facimus, quamuis secundum Deum ceperimus: unde ostendimus nos laudibus, non Christo seruire. Apostolus non confundebatur in catenis, nos confundimur in opprobrijs.

a ¶ *Sed in omni fiducia, &c.* Nulla res me poterit deterere. b ¶ *Et nunc, &c.* Inimicis suis insultat, quod ei nocere non valeant. Si enim eum occiderint, martyrio coronabitur. Si seruaerint ad Christum annuntiant, plurimum facient fructum.

c ¶ *Sive per vitam, siue per mortem.* Et vita nostra & mors ad magnificentiam pertinet Christi. d ¶ *Mihienim, &c.* Non alia causa volui viuere nisi Christi, vt eius corpus edificem.

e ¶ *Et mori lucrum.* Corona. f ¶ *Quod si viuere in carne hic mihi fructus operis est.* Si viuere in carne me voluerint, habeo tempus operandi.

g ¶ *Et quid eligam, &c.* Intantum mihi vtraque conueniunt, vt quid eligam scire non possim.

h ¶ *Desiderium habens dissolui & esse cum, &c.* Illud melius mihi, istud necessarium vobis. Et mortem illos non timere, sed diligere debere eos, suo demōstrat exemplo, & vti non contristentur, mansurum se carne spiritu prophético promittit.

i ¶ *Et hoc confidens scio quia manebo.* Non solum credo, sed etiam certissime noui.

k ¶ *Et permanebo omnibus vobis.* Non mihi id esse, non mei causa.

l ¶ *Ad profectum vestrum, &c.* Profectum de fructu fidei vestrae & gaudium habeatis, siue gaudeatis: quia vestra me fides & oratio conseruauit.

m ¶ *Vt gratulatio vestra abundet in Christo Iesu, &c.* Vt postquam viderim vos, iterum abundantius gratulemini.

n ¶ *Tantum digni, &c.* Omnia eius praecepta seruantes, siue digni euangelij praedicatoribus conseruare debetis.

o ¶ *Vt siue cum venero & videro vos.* Sicut legimus: quia erat eis cor vnum & anima vna, nec quisquam suum dicebat: sed erant illis omnia communia.

p ¶ *Vnanimiter collaborantes fidei euangelij.* Omnis pugna vnanimiter aggressa victoriam parit.

q ¶ *Et in nullo terreamini, &c.* Neque verus disputationibus, nec passionibus opprobrijsque turbemini. Quia vobis magis ad mercedem possunt prodelle. Sicut Apostoli vobis gaudentes: quia pro nomine Domini digni habitis sunt contumeliam pati.

r ¶ *Et hoc à Deo, &c.* Quia vult vos coronari probatos, sicut Iob permittitur tentari. Quia nec vinci habebat, & eius gloria amplianda erat aduersario superato atque confuso.

s ¶ *Vt non solum, &c.* Occasio fidei à Deo donata est: quia si non venisset Christus & docuisset, non vti que erederemus. Ceterum & fidem voluntariam in actibus legimus: non solum ergo vult vt fidei meritum, sed etiam vt martyrij praemium habeatis: dum vos tentari Deus patitur vt vincatis.

t ¶ *Idem certamen habentes, quale & vidistis in me, & nunc audistis de me.* Nihil nouum patimini, sed hoc quod praesentes vidistis in me, & nunc absentes de me audistis. Non

fundar: a sed in omni fiducia sicut semper, b & nunc magnificabitur Christus in corpore meo: c siue per vitam, siue per mortem. d Mihi enim viuere Christus est, e & mori lucrum. f Quod si viuere in carne hic mihi fructus operis est: g & quid eligam, ignoro: coartor autem è duobus, h desiderium habens dissolui & esse cum Christo, multo magis melius: permanere autem in carne necessarium propter vos. i Et hoc confidens scio, quia manebo k & permanebo omnibus vobis l ad profectum vestrum & gaudium fidei: m vt gratulatio vestra abundet in Christo Iesu in me, per meum aduentum iterum ad vos. n Tantum dignè euangelio Christi conuersemini, o vt siue cum venero & videro vos, siue absentes audiam de vobis: quia stans in vno spiritu p vnanimiter, collaborantis fidei euangelij: q & in nullo terreamini ab aduersarijs, quae est illis causa perditionis: vobis autem salutis. r Et hoc à Deo. Quia vobis donatum est pro Christo: s non solum, vt in eum credatis, sed vt etiam pro illo patiamini: t idem certamen habentes, quale & vidistis in me, & nunc audistis de me.

CAPVT II.

Si qua ergo consolatio in Christo, x si quod solatium charitatis, y si qua societas spiritus: z si qua viscera miserationis. a implete gaudium meum: b vt idem sapiatis, eandem charitatem habentes, vnanimiter id ipsum sentientes. c Nihil per contentionem neque per inanem gloriam, d sed in humilitate superiores sibi inuicem arbitantes: e non quae sua sunt singuli considerantes, sed ea quae aliorum. f Hoc enim sentite in vobis quod & in Christo Iesu. g Qui cum in forma Dei esset, h non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo, sed semetipsum exinanauit, i formam serui accipiens, k in similitudinem hominum factus, l & habitum inuentus vt homo: m humiliavit semetipsum, factus obediens vsque

naturaliter possidebat: Et exinanauit se, non substantiam euans, sed honorem declinans, formam serui, hoc est, naturam hominis induendo, & per omnia homo tantum modo atque humilitatis suae obedientiae nec crucis mortem recusando. Quod in Christo Iesu, secundum quod vnctus est, Christus est, Iesus nomen accepit: hoc est secundum hominem. g ¶ *Qui cum in forma Dei esset.* In qua erat, siue quia absque peccato erat, ad imaginem Dei scilicet. h ¶ *Non rapinam arbitratus est se esse aequalem Deo, &c.* Quod erat humilitate, celauit, dans nobis exemplum ne in his gloriemur quae forsitan non habemus.

i ¶ *Formam serui accipiens.* Ita vt etiam pedes lauaret discipulorum.

k ¶ *In similitudinem hominum factus.* Interdum similitudo recipit veritatem: nam genuit Adam filium secundum imaginem & similitudinem suam, & vocauit nomen eius Seth. In similitudine humana humilitate seruieo, cum omnium dominus esset.

l ¶ *Et habitum inuentus vt homo.* Hoc vt verum sit, sicut quasi vngenti à patre, ita intelligendum.

m ¶ *Humiliavit semetipsum factus obediens vsque ad mortem.* Vt nobis perfectae obedientiae monstraret exemplum.

a ¶ *Mortem*

fit ergo illud vobis indignum in quo nos conspexistis gloriam. CAPVT II. Si in omnibus tribulatione ab ipso solo consolamini, non sit vestra consolatio patrimonium terrenum.

x ¶ *Si quod solatium charitatis.* Charitas Christi, non amicorum.

y ¶ *Si qua societas spiritus.* Spiritualium, non carnalium.

z ¶ *Si qua, &c.* Vestri miseremini potius quam parentum.

a ¶ *Implete gaudium meum.* Quod iam habeo ex parte, in talibus enim doctor exultat. Aliter, si qua mihi à vobis consolatio exhibetur Christo, & si quod solatium charitatis: si qua vos societas spiritus conuenit, & si qua sint apud vos viscera pietatis, hoc mihi praestate, quod rogo, vt gaudium nostrum vnitatis & electionis impleatis.

b ¶ *Vt idem sapiatis, eandem charitatem, &c.* Nolite charitatem scindere, sentiendo diuersa.

c ¶ *Nihil per contentionem, &c.* Ne aliquid non Dei emulatione faciatis, sed vt quisque alius videatur.

d ¶ *Sed in omni humilitate superiores sibi inuicem arbitantes.* Si omnes à quibus iniuriam patimur, superiores arbitramur, facile patientiam seruaremus. Nemo enim à patre vel à domino aegre se fert iniuriam consecutum.

e ¶ *Non quae sua sunt singuli considerantes, sed quae aliorum.* Non quae nobis solis expediunt, sed quae & alijs profunt.

f ¶ *Hoc enim sentite in vobis quod & in Christo Iesu.* Vult ostendere Christum, non pro se, sed pro alijs passum: siue tam humilis sensus sit in vobis quam fuit in Christo. Multi praeterea hunc locum ita intelligunt, quod secundum diuinitatem se humiliauerit Christus, secundum quam aequam aequalitate Dei, non rapinam vsurpauerit, quam

A. 4. f.

A. 5. f.

A. 5. f.

G

H

Hebr. 10. d.

B

a ¶ *Mortem autem crucis.*] Qua nulla mors potest esse dete-

b ¶ *Propter quod & Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen.*]

c ¶ *Quia se assumptus homo humiliare dignatus est, diuinitas quæ humiliari non potest, cum qui humiliatus fuerat exal-*

d ¶ *tatur. Sed & illi donatum est nomen, quia ante non habuit:*

e ¶ *vnde rectius locus hic secundum humanam naturam intel-*

f ¶ *ligendus est quam diuinam. Si ergo nos ex alto respicimus ex-*

g ¶ *emplo Christi fratribus seruamus. Si enim ille Dominus &*

h ¶ *magister, seruis & discipulis ministravit, quanto magis nos æ-*

i ¶ *qualibus & maioribus seruire debemus, & Deo & sanctis eius*

k ¶ *vsque ad mortem etiam obedire: ne magistram humilem, superbi discipuli nõ sequamur:*

l ¶ *& Dominum mitem, serui con-*

m ¶ *temnamus ingrati.*

n ¶ *Quod est super omne nomen.*]

o ¶ *Cui enim angelotum dixit, filius meus es tu?*

p ¶ *¶ In nomine Iesu omne genu flectatur, caelestium, terre-*

q ¶ *strium.] Vt omnes simul homines adorent cum verbo assum-*

r ¶ *ptum.*

s ¶ *¶ Et infernorum.] Hic infernorum custodes inducit.*

t ¶ *¶ Et omnis lingua confiteatur.] Omnium gentium scilicet.*

u ¶ *¶ Quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris.] Hoc est in natura & gloria deitatis, dum eiusdem est gloria, cuius pater.*

v ¶ *¶ Itaque charissimi mei, sicut semper obedistis.] Exemplo eius qui vsque ad mortem obedi-*

w ¶ *uit.*

x ¶ *¶ Non in presentia mei tantum.] Quali serui ad oculum seruientes.*

y ¶ *¶ Sed multo magis nunc in absentia mea.] Quia si quid me presente liberius agebatis, corri-*

z ¶ *rigere poteram.*

aa ¶ *¶ Cum metu & tremore salutem vestram operamini.] Non cum negligẽtia, sed sicut ait Iob:*

ab ¶ *Verebar omnia opera mea propter Deum, sciens quod non parceres delinquenti. Et super humilem & quietum & trem-*

ac ¶ *mentem verba Dei Spiritus sanctus requiescit.*

ad ¶ *¶ Deus est enim qui operatur in vobis & velle & proficere.] Velle operatur suadendo, & præmia promittendo. Qui perieuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Cæterum proficere nostrum omnino nec velle, quiquam est: quia vtrunque eius-*

ae ¶ *dem loci definitione tenetur.*

af ¶ *¶ Pro bona voluntate.] Si in ea maneat.*

ag ¶ *¶ Omnia autẽ facite sine murmurationibus.] Ingratus est seruus, qui graua domini sui queritur esse præcepta. Qui enim murmurat de præceptis, dubitat de præmijs. Hic etiam si operatur, non est sine querela. Vnde alibi ait. Neque murmuraueritis, & cætera.*

ah ¶ *¶ Et hastitationibus.] De mercede futura.*

ai ¶ *¶ Vt sitis sine querela, & simplices sicut filij Dei, sine reprehensione.] Sicut Deus vos fecit. Cõsiderate cuius filij sitis, qui cum in omnibus sanctus ac purus sit, filios non potest habere de-*

aj ¶ *generes.*

ak ¶ *¶ In medio nationis prauæ atque peruersæ.] Quæ omnem rationabilis naturæ peruertit ordinem & perdidit.*

al ¶ *¶ Inter quos lucere sicut luminaria in mundo.] Sic luceat*

Dei genus in genere humano, sicut sol & luna illuminant mundum.

t ¶ *¶ Verbum vitæ continentes.] Vt per vos illuminentur & exemplo confirmentur.*

v ¶ *¶ Ad gloriam meam.] Gloria patris filiorum est, vt ait Salomon.*

x ¶ *¶ In die Christi.] In die iudicij.*

y ¶ *¶ Quia non in vacuum cucurri, neque in vacuum laboraui.] Qui talem Deo populum acquisiui.*

z ¶ *¶ Sed & si immolor supra sacrificium & obsequium fidei vestre, gaudeo & congratulor omnibus vobis.] Etiam si occidar, quia sacrificium & obsequium fidei vestre obtuli Deo, vixit profectus vestri gaudium, tristitiam pænæ vel mortis: siue iam non timeo mori, sacrificio fidei vestre consummato, siue quia vestre fidei ministravi.*

aa ¶ *¶ Id ipsum autem & vos congaudete & congratulamini mihi.] Quia mihi grande præmium est pro vobis occidi, siue quia mihi expedit solui.*

ab ¶ *¶ Spero autem in Domino Iesu Timotheum me cito mittere ad vos.] Dat exemplũ non temerẽ quid definiendi, sed omnia spe Domini promittendi.*

ac ¶ *¶ Vt & ego bono animo sim, cognitis quæ circa vos sunt.] Vt sciat quia vos meæ passiones minime terruerunt.*

ad ¶ *¶ Neminem enim habeo tam vnanimem qui sincera affectione pro vobis sollicitus sit.] Qui ita mecum pro omnium vestram salute sollicitus sit.*

ae ¶ *¶ Omnes enim quæ suæ sunt, querunt.] Commodum vel quietem, nolentes pro anima tribulari.*

af ¶ *¶ Non qua Iesu Christi.] Non curantes de corpore vel exemplo Christi, qui pro omnium salute mori minime recusat.*

ag ¶ *¶ Experimentum eius cognoscite.] Vt qualis sit noueritis.*

ah ¶ *¶ Quoniam sicut patri filius mecum seruiuit in euangelio.] Secundum hominem, propter homines factus obediens vsque ad mortem.*

ai ¶ *¶ Hinc igitur spero me mittere ad vos mox vt video quæ circa me.] Modò enim incertus sum.*

aj ¶ *¶ Confido autem in Domino: quoniam & ipse veniam ad vos cito.] Non solum istum mitto quem vnicum habeo solatum.*

ak ¶ *¶ Necessarium autem existimaui Epaphroditum fratrem & cooperatorem.] Necessarium vobis & cooperatorem propter euangelij opus.*

al ¶ *¶ Et commilitonem meum, vestram autem apostolum.] Commilito propter honorem, quia & ipse acceperat in istis apostolatus officium.*

am ¶ *¶ Et ministrũ necessitatis meæ mittere ad vos.] Quia venit meæ necessitati ministrare pro nobis.*

an ¶ *¶ Quoniam quidem omnes vos, &c.] Charitatem eius circa illos sollicita commendat, vt & ipse ab eis amplius diligitur.*

ao ¶ *¶ Et mæstus erat propterea quod audieratis infirmatum.] Tristitia vestre causæ mæstus erat, eo quòd vos per infirmitatis sue nuncium paueret nimium contristatos.*

ap ¶ *¶ Nam & infirmatus est vsque ad mortem, sed Deus mi-*

aq ¶ *seruus*

ar ¶ *seruus*

as ¶ *seruus*

at ¶ *seruus*

au ¶ *seruus*

av ¶ *seruus*

aw ¶ *seruus*

ax ¶ *seruus*

ay ¶ *seruus*

az ¶ *seruus*

ba ¶ *seruus*

bb ¶ *seruus*

bc ¶ *seruus*

bd ¶ *seruus*

be ¶ *seruus*

bf ¶ *seruus*

bg ¶ *seruus*

bh ¶ *seruus*

bi ¶ *seruus*

bj ¶ *seruus*

bk ¶ *seruus*

bl ¶ *seruus*

bm ¶ *seruus*

bn ¶ *seruus*

bo ¶ *seruus*

bp ¶ *seruus*

bq ¶ *seruus*

br ¶ *seruus*

bs ¶ *seruus*

A

seruus est eius.] Vt maiorem docendo colligat fructum.

a ¶ Non solum autem eius, verum etiam & mei, ne tristitiam super tristitiam haberem.] Ne tristitiam carceris tristitia defolationis augetet.

b ¶ Festinantius ergo misi illum, vt viso illo iterum gaudeatis.] Pro cuius noui vos absentia contristari.

c ¶ Et ego sine tristitia sim.] Quam mihi vestra tristitia generat.

d ¶ Excipite itaque illum cum omnigaudio in Domino.] Soluentes si quem scrupulum de eius tarditate animus forte susceperat.

e ¶ Ereijsmodi cum honore habetote.] Non solum huc qui talis gratia sunt honorate.

f ¶ Quoniam propter opus Christi vsque ad mortem accessit.] Qui mihi non timuit in carcere ministrare.

g ¶ Tradens animam suam.] In manus inimicorum, hoc est, paratus ad mortem.

h ¶ Vt impleat id quod ex vobis deorat erga meum obsequium.] Vt reliquum vestrum erga me solus impleat obsequium.

CAPVT III.

B

DE cetero fratres mei gaudeat in Domino.] Non in rebus humanis, vel in aliquo praterquam in Domino gaudeatis.

k ¶ Eadem vobis scribere mihi quidem non pigrum.] Eadem repetere quae praesens dixeram.

l ¶ Vobis autem necessarium.] Sicut hortor crebrius irrigari.

m ¶ Videte canes.] Hic contra pseudoapostolos ait Christi euangelium lacerantes.

n ¶ Videte malos operarios.] Qui quod nos bene construximus, destruere conantur.

o ¶ Videte concisionem.] Concisio enim potius quam circumcisio sunt dicendi.

p ¶ Nos enim sumus circumciso qui spiritu seruiamus Deo.] Nos lumus viti Iudaei, qui non vnus membri pellem, sed totius carnis vitia amputamus, spiritualiter scilicet circumcisi.

q ¶ Et gloriamur in Christo Iesu, & non in carne fiduciam habentes.] In sola fide Christi, non in circumcissione carnali.

r ¶ Quoniam & ego habeam confidentiam in carne.] Ne quis putet me hoc ideo dicere: quia ego gloriandi causam non habeam, & iccirco non glorier.

s ¶ Si quis alius videtur considerare in carne, ego magis circumcissus octauo die ex genere Israel.] Quia ex illis forte aliqui erant profelyti, ego secundum genus non post annos, vt aliqui peregrini.

t ¶ Detribu Benjamin.] Quae semper cum Iuda coniuncta fuit.

v ¶ Hebraeus ex Hebraeis.] Non ex gentibus profelytus.

x ¶ Secundum legem pharisaeus.] Legisperitus vel diuifus a turba, qui non possem posse quo probarem.

y ¶ Secundum emulationem persequens ecclesiam Dei.] Tantam habui emulationem, vt nescius etiam ecclesiam insectarer.

z ¶ Secundum iustitiam qua in lege est.] Primus fuit in omnibus in quibus illo falso gloriantur: sed quia hoc tempore illa non valere cognoui, ideo illa nullius duco momenti, & tanquam impedimenta proijcio, quibus me vitam acquirere posse putabam.

tus est vsque ad mortem, sed Deus misertus est eius. Non solum autem eius, verum etiam & mei, ne tristitiam super tristitiam haberem. Festinantius ergo misi illum, vt viso illo iterum gaudeatis, & ego sine tristitia sim. Excipite itaque illum cum omni gaudio in Domino, & eiusmodi cum honore habetote: quoniam propter opus Christi vsque ad mortem accessit, tradens animam suam, vt impleat id quod ex vobis deerat erga meum obsequium.

CAPVT III.

DE cetero fratres mei gaudeat in Domino, eadem vobis scribere mihi quidem non pigrum, vobis autem necessarium. Videte canes, videte malos operarios, videte concisionem. Nos enim sumus circumciso, qui spiritu seruiamus Deo, & gloriamur in Christo Iesu, & non in carne fiduciam habentes, quoniam & ego habeam confidentiam in carne. Si quis alius videtur considerare in carne, ego magis circumcissus octauo die ex genere Israel de tribu Benjamin, Hebraeus ex Hebraeis, secundum legem pharisaeus, secundum emulationem persequens ecclesiam Dei: secundum iustitiam qua in lege est conuersatus sine querela. Sed quae mihi fuerunt lucra, haec arbitratus sum propter Christum detrimenta. Veruntamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu Christi Domini mei, propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror vt sterco ra, vt Christum lucrifaciam: vt & inueniar in illo, non habens meam iustitiam qua ex lege est, sed illa qua ex fide est Christi Iesu, qua ex Deo est iustitia in fide, & ad cognoscendum illum, & virtutem resurrectionis eius, & societatem passionis illius, configuratus morti eius, si quo modo occurram ad resurrectionem, qua est ex mortuis, non quod iam acceperim, aut iam profectus sim. Sequor autem si quo modo comprehendam, in quo & comprehensus sum a Christo Iesu. Fratres ego me non arbitror comprehendisse. Vnum autem, quae quidem retro sunt obliuiscens, ad ea vero quae sunt priora extendens me ipsum,

ad rum est proprii, non ad illam quam etiam inuitos habere necesse est.

l ¶ Non quod iam acceperim.] Quia mundi nondum finis aduenit, sed in spe est quod credimus, non in re.

m ¶ Aut iam profectus sim.] Adhuc ait se de perfectione hac & de tali resurrectione suspensum.

n ¶ Sequor autem si quo modo comprehendam, in quo & comprehensus sum a Christo Iesu.] Si comprehendam meritum apostolatus, in quo apostolatus a Christo sum comprehensus.

o ¶ Fratres ego me non arbitror comprehendisse.] Se humiliando, omnibus gloriam tollit, & vniuersos prouocat ad perfectionem.

p ¶ Vnum autem, quae quidem retro sunt obliuiscens, ad ea quae sunt priora extendens me ipsum.] Hoc solum scio, quia quotidie proficio, & prateriterum laborem non computans, ad priora festino: siue legis obliuiscens ad perfecta euangelij praecepta me tenco.

a ¶ Ad

C

D

D. HIERON
T. III. M. 78

CAPVT III.

a ¶ Ad destinatum persequor brauium supernae uocationis Dei in Christo Iesu. Quod perfectis Deus promisit in Christo in caelis, quod non nisi uincentes accipient.

b ¶ Quicumque ergo perfecti sumus, hoc sentiamus. Quomodo negat se esse perfectum, si alij sunt, nisi humilitatis gratia hoc dictum accipias? Quicumque perfectus est hoc sentiat, vetera scilicet obliuiscendo, & noua sectando: quia perfecti debent esse discipuli Christi: licet superius de perfectione praemij, hic uero de scientia sit locutus.

c ¶ Si quid aliter sapitis, & hoc uobis Deus reuelabit. Si quid alij Deus reuelauit: Aliter inquit non aliud, hoc est, alia assertionone, non fide.

d ¶ Veruntamen ad quod peruenimus. Ad perfectionem noui testamenti.

e ¶ Vt idem sapiamus. Idem sit, aliter scilicet alter non astruat.

f ¶ Et in eadem permanamus regula. Non enim scire sufficit sine facto.

g ¶ Imitatores mei estote fratres. Me sequimini, non falsos apostolos.

h ¶ Et obseruate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram. Dupliciter dicitur obseruare, uel ad imitandum, ut hic: uel ad cauendum, sicut ad Romanos ait: Obseruate eos qui dissensiones & offensacula faciunt.

i ¶ Multi enim ambulant: quos saepe dicebam uobis. De his dicit qui spem passionis Christi per quam peccata dimissa sunt auferentes, in lege ceremonias collocabant. Potest & de Iouinianistudij accipi, qui ieiuniorum afflictionem & omnem corporis cruciatum, in luxuriam & epulas conuerterit.

k ¶ Nunc autem & stens dico inimicos crucis Christi. Notandum quod uero effectu, omnium salutem optauerit, qui etiam inimicos crucis Christi desolebat, uel in interitum proferentes.

l ¶ Quorum finis est interitus. Quia in corruptione seminant carnis.

m ¶ Quorum Deus uenter est. Qui se in hoc putant Deo seruire, si comedant, non audientes prophetam dicentem: Si manducaueritis & biberitis, nonne uos manducatis & biberitis.

n ¶ Et gloria in confusione ipsorum qui terrena sapiunt. In circumsione uere cuncti membri.

o ¶ Nostra autem conuersatio in caelis est. Hoc non potest dicere terrenis uitijs mancipatus.

p ¶ Vnde etiam saluatorem expectamus Dominum nostrum Iesum Christum. Qui caput est nostrum.

q ¶ Qui reformabit corpus humilitatis nostrae, configuratum corpori claritatis suae. Sicut monstrauit in monte, cum unum ex uiuentibus & unum ex mortuis, claritatis suae corpori configurat: exemplum resurrectionis ostendens & in mortuis & in uiuentibus.

r ¶ Secundum operationem qua posuit sibi subijcere omnia. Quia non solum confirmauit nos, sed etiam corpori suo omnia fecit esse subiecta, siue secundum sententiam qua sibi cuncta subiecit, etiam hoc illi possibile est.

Itaque fratres mei charissimi & desideratissimi. Quia perfectiores.

t ¶ Gaudium meum & corona mea. Per uos in praesentia laetifico, & in futuro coronabor.

v ¶ Sic stete in Domino charissimi. In sola Christi fide, ut superius comprehendi, spem ponentes, & in conuersatione celesti.

x ¶ Euodiam rogo & Syntychem deprecor id ipsum sapere in Domino. Quod dicit, id est, una mecum haec mulieres scientes erant legis: qua similiter ut istas eadem sentire commemorat & hortatur.

y ¶ Etiam rogo & te Germane compar. Germanus dictus est nomine, qui egerat compar officij.

z ¶ Adiua illas quae mecum laborauerunt in euangelio. Non uiros, sed feminas, quae erant docentes, non in ecclesia, sed in domo.

a ¶ Cum Clemente & caeteris adiutoribus meis. Clemens ex philosopho magna doctrinae uir, qui Romae episcopus fuit.

b ¶ Quorum nomina sunt in libro uita. Ne molestè ferrent sua nomina in hac epistola comprehensa, scripta esse dicit in caelis. Huius libri etiam Moyses & Dauid meminit, & Dominus in Euangelio.

c ¶ Gaudere in Domino semper. Quia saeculi gaudium non habetis.

d ¶ Iterum dico gaudere. Repe- tit, ut magis ac magis gaudium confirmetur.

e ¶ Modestia uestra nota sit omnibus hominibus. Iudeis & gentibus omnibus, qui uos tribulant & persequuntur.

f ¶ Dominus enim prope est. Scit quid opus sit antequam peccatis ab eo, siue de congruentibus cogitationibus, sollicitudinem gerite: quam enim Dominus uobis prope sit, optime nouistis, se eundem illud. Iuxta est Dominus his qui tribulato sunt corde.

g ¶ Nihil solliciti sitis. Nolite cogitare quid manducetis aut quid induamini, haec omnia gentes inquirunt.

h ¶ Sed in omni oratione & obsecratione cum gratiarum actione, petitiones uestrae innotescant apud Deum. Non cum murmuratione, aut tristitia: tunc potest oratio uestra digna esse auribus saluatoris, si pro omnibus quae patimini gratias referatis, sicut Apostoli faciebant.

i ¶ Et pax Dei quae exuperat omnem sensum, custodiat corda uestra, & intelligentias uestras in Christo Iesu. Qua malos sustinet & ingratos. Christi pax, qua pro suis persecutoribus exorabat, si recogitemus, omnem mentem superat & inclinatur. Haec ergo pax corda & intelligentias uestras exemplo Christi custodiat.

k ¶ De caetero fratres. Ad extremum ut omnia breuiter comprehendam.

l ¶ Quaecunque sunt uera. Permanenda.

m ¶ Quaecunque pudica, quaecunque iusta, quaecunque sancta.

Eph. 33. d.

A

sancta, quaecumque amabilia, quaecumque bona fama.] Quia omnis natura humana nouit diligenter amare quod bonum est.

a ¶ Si qua virtus, si qua laus discipline, hac cogitate que & didicistis & accepistis & audistis & vidistis in me.] Virtus tolerantiae siue laus conuersationis, & reliqua bona, quae & didicistis verbo, & accepistis exemplo, & audistis auribus, & vidistis oculis, hac tandum modo cogitate.

b ¶ Hac agite.] Non enim sola sine actu sufficit cogitatio. Hac posteriora, illa explanant superiora.

c ¶ Et Deus pacis erit vobiscum.] Si hac non modo cogitetis, sed etiam faciatis.

d ¶ Gaudium autem sum in Domino vehementer, quoniam tandem aliquando resoruisistis pro me sentire, sicut & sentiebatis. Occupati autem eratis.] Iterum florem boni operis recepistis, qui mei immemores occupatione non voluntate arefacti, fueratis effecti.

e ¶ Non quasi propter penuriam dico.] Non propter meam inopiam, sed propter vestrum fructum dico me esse gaudium.

f ¶ Ego enim didici in quibus sum sufficiens esse.] A Christo omnia aequanimiter ferre sum edoctus.

B

g ¶ Scio & humiliari, scio & abundare. Vbi que & in omnibus insitutus sum, & satiari & esurire & abundare & penuriam pati.] Ut nec abundantia extollar, nec frangar inopia.

h ¶ Omnia possum in eo qui me confortat.] Dans intelligentiam, vel sua doctrina confirmat.

i ¶ Veruntamen bene fecistis, communicantes tribulationi meae.] Non enim debuit mea inopia vestram impedire mercedem.

k ¶ Scitis autem & vos Philipenses, quod in principio Euangelij quando profectus sum a Macedonia, nulla mihi ecclesia communicauit.] Quando profectus sum, scitis quia vos solos a quibus sumptus accepimus, elegimus, fideliores

vos omnibus iudicantes.

l ¶ In ratione, dati & accepti nisi vos soli.] Dantes carnalia, spiritualia accepistis.

m ¶ Quia & Thessalonicam semel & bis in vsum mihi misistis: non quia quero datum, sed requiro fructum abundantem in ratione vestra.] Abundans fructus orationis est, cum sanctis etiam absentibus ministratur.

n ¶ Habeo autem omnia & abundo. Repletus sum exceptis ab Epaphrodito que misistis.] Prouocat eos laudando & gratias referendo.

o ¶ In odorem suauitatis.] Odor suauitatis, non in re oblata, sed in mentis deuotione consistit, sicut sacrificium Noe Deus describitur odoratus, cum ipse dicat nec carnibus nec animalium sanguine se delectari.

p ¶ Hostiam acceptam placentem Deo.] Notandum quod eleemosyna hostia appellatur, quae sicut ad sanctis oblata, accepta est, ita eorum qui in peccatis durauerint, reprobatur.

q ¶ Deus autem meus impleat omne desiderium vestrum secundum diuitias suas in gloria in Christo Iesu. Deo autem & patri nostro gloria in saecula saeculorum, Amen.] Quia ut perfecti alia desiderate non poterant, nisi quae sunt secundum diuitias Dei non saeculi, & quae ad gloriam pertinent Christi.

r ¶ Salutate omnem sanctum in Christo Iesu. Salutant vos qui mecum sunt fratres.] Erant enim omnes sancti quos saluere iubet, & omnes praecipit salutari, sicut & in omnibus epistolis facit, & proculdubio verum dixisse credendus est. Si verè sancti erant, peccatores utique non erant: & quia non peccatores sed sancti erant, tam poterant esse quod erant, quam poterant non esse quod non erant. Igitur sanctos homines hac ratione esse possibile est.

s ¶ Salutant vos omnes sancti, maxime autem qui de Caesaris domo sunt.] Qui sunt nuper de Caesaris domo conuersi.

IN

stolis facit, & proculdubio verum dixisse credendus est. Si verè sancti erant, peccatores utique non erant: & quia non peccatores sed sancti erant, tam poterant esse quod erant, quam poterant non esse quod non erant. Igitur sanctos homines hac ratione esse possibile est.

C

Gen 8. d. Esai. 1. c.

D

Commentariorum in epistolam ad Philipenses finis.

D. HIERON
T. M. 7. 8